

A gellei Szent Péter- és Pál-templom

2010 április 30. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejt?zköd? Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmetlenül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

Miután a Duna elhagyja a dévényi szorost, a Morva folyó vizével b?vülve Pozsony alatt kiér a Kisalföldre. Folyása itt lelassul, szétterül, ágakra bomlik. Tíz- és tízezer évek óta itt teríti le hordalékát, a Csallóköznek (délen Szigetköznek) nevezett síkon, amely a legnagyobb terület? folyami sziget Európában. A trianoni határ sajnos ezt a természetes földrajzi egységet is kettészelte ?si lakosságával együtt.
Még most, több mint nyolc évtized múltán is túlnyomó részben magyarok élnek a szlovákiai Csallóköz száznál több településén, köztük a járási központnak számító, 23 ezer lakosú Dunaszerdahelyen. A következ? hetekben erre a természet által b?kez?en megajándékozott, a Kisalföldhöz és a magyar m?vészethez, építészethez szervesen kapcsolódó tájra látogatunk el felkeresni rejt?zköd? középkori m?emlékeit.
A Csallóközön végighaladó, Komáromot Pozsonnyal összeköt? 63. számú f?út mentén fekszik Gelle. Több önálló, ?si falurészb?l olvadt össze 1820 lelkes községgé. Szlovák neve Holice, lakóinak 97 százaléka magyar. A település most is Egyház-Gellének nevezett részén áll a híres kéttornyú templom, a vidék egyik legjelent?sebb középkori m?emléke. A helység 1245-t?l szerepel oklevelekben, el?bb Gala, Galla, majd 1308-ban Gelle alakban, 1320 után mint a gellei szék templomos központja, Egyház(as)gelleként.
Eredetileg a pozsonyi vár birtokai közé tartozott a falu, 1328-ban azonban az itt él? udvarnokok jobbágyai minden más adótól és szolgálattól mentesültek. Így alakult ki a szabadalmas jogállású Sedes Gelle, azaz Gelle szék, amelynek a középkor végéig önálló bírósága és igazgatása volt saját úriszékkel. Mátyás király 1466-ban újabb kiváltságokkal ruházta fel, és városi címet adományozott Egyház-Gellének, amelyhez ekkor 17 kisebb község tartozott.
A Szent Péter és Pál apostolok tiszteletére szentelt plébániatemplom a XIII. század els? felében épült. Nyugati homlokzatát román stílusú, középen összezáruló, tekintélyes toronypár képezi. Az alul támpilléres tornyok k?b?l falazott, gúla formájú, négy sarkukon fiatornyocskákkal díszített sisakban végz?dnek – ez a jellegzetes megoldás sok helyütt látható a Csallóköz korabeli templomain. Az oromfal tengelyébe k?b?l faragott, nyolcküll?j? rózsaablakot (rozettát) illesztettek, az alatta nyíló bejárat félköríve alig észrevehet?en, de már a korai gótikára utalóan csúcsosodik, míg az emeleti ablakok tisztán román stílusúak. A falazott f?részfogdíszek is jelzik, hogy a templom téglából készült a k?ben szegény öntéstalajon. Hosszúkás hajójához alig keskenyebb, sokszögzáródású szentély csatlakozik, amelyet gótikus, bordás keresztboltozat ível át. A támpilléres hajó boltozata kés?bbi, az 1400-as évek végét követ? újabb átépítés korából származik. A templombels? b?velkedik gótikus és reneszánsz részletekben, a szentélyben csúcsíves papi ül?fülke és faragott k? szentségház ?rz?dött meg, az el?bbiek a XV. század végén, a reneszánsz hajóboltozat és a T?rös család síremléke 1633-ban, az utolsó nagy átalakításkor készültek. Az épület szakszer? renoválására 1936 és 1938 között, legutóbb pedig 1992-ben került sor, ekkor restaurálták a megmaradt középkori falfestményeket is, amelyeken többek közt a templom névadó szentjei, az éppen e hét végén ünnepelend? Péter és Pál apostolok alakjai láthatók.

Ludwig Emil, mno.hu

Ajánló